

Một số biện pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên các trường sư phạm trong bối cảnh hội nhập

Hoàng Thị Thịnh*, Đoàn Thị Thoa*

*ThS, Trường ĐHSP Hà Nội.

Received: 10/7/2024; Accepted: 16/7/2024; Published: 2/8/2024

Abstract: Educating revolutionary ideals for Vietnamese students in general and students of pedagogical schools in particular is one of the important tasks to build people, especially generations of students, to develop comprehensively and have revolutionary ideals, steadfast goals of national independence and socialism, and pure morality. Currently, revolutionary ideal education for students of pedagogical schools in Vietnam is carried out with many different methods, forms and contents. Besides the achieved results, revolutionary ideal education for students of pedagogical schools in our country today is still not diverse and rich. In the context of negative impacts from the negative side of the market economy and socio-political upheavals, educating revolutionary ideals for pedagogical students becomes even more necessary and important. Within the scope of the article, the authors clarify the necessity of educating revolutionary ideals for students of pedagogical schools, the issues raised and propose a number of measures to improve the effectiveness of theoretical education. revolutionary ideas in today's pedagogical schools. This research result also suggests the work of educating revolutionary ideals in colleges and universities in our country today.

Keywords: Education, Revolutionary ideal, Students.

1. Đặt vấn đề

Sinh viên (SV) là tầng lớp thanh niên ưu tú, đóng vai trò quan trọng cho sự phát triển của đất nước. Đảng và Nhà nước ta trong quá trình cách mạng luôn quan tâm, chăm lo đến việc giáo dục lý tưởng cách mạng (GDLTCM) cho thanh niên, SV. Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 1895/QĐ-TTg ngày 11/11/2021 về Chương trình “Tăng cường GDLTCM, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng giai đoạn 2021 – 2030”. Quyết định trên đã nhấn mạnh vai trò vô cùng quan trọng của công tác GDLTCM cho thế hệ trẻ, đồng thời cũng đã chỉ rõ nhiệm vụ và giải pháp của từng cấp học, trong đó có giáo dục đại học nhằm nâng cao hiệu quả GDLTCM đạo đức, lối sống cho SV.

GDLTCM cho SV Việt Nam nói chung và SV các trường sư phạm nói riêng là một trong những nhiệm vụ quan trọng để xây dựng con người, đặc biệt là các thế hệ SV phát triển toàn diện, có lý tưởng cách mạng, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và CNXH, có đạo đức trong sáng, có năng lực tiếp thu tinh hoa văn hoá nhân loại, có tư duy sáng tạo, làm chủ tri thức khoa học và công nghệ hiện đại, có kỹ năng thực hành giỏi, có sức khoẻ để xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Sự nghiệp giáo dục đào tạo là sự nghiệp chung của Đảng, Nhà nước và toàn xã hội nhưng

người trực tiếp thực hiện nhiệm vụ là nhà giáo, và SV sư phạm chính là những thầy cô giáo tương lai. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, vấn đề then chốt quyết định chất lượng giáo dục chính là đội ngũ những người thầy giáo và cán bộ quản lý giáo dục. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Nhiệm vụ giáo dục là rất quan trọng và vẻ vang, nếu không có thầy giáo thì không có giáo dục... không có giáo dục, không có cán bộ thì không nói gì đến kinh tế - văn hóa”.

Hiện nay, công tác GDLTCM cho SV các trường sư phạm được thực hiện với nhiều phương pháp, hình thức và nội dung khác nhau như thông qua học tập các môn khoa học xã hội và nhân văn mà cốt lõi là các môn lý luận chính trị; các đợt học tập chính trị sâu rộng trong nhà trường như học tập, quán triệt các Nghị quyết, chỉ thị của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước; các đợt học tập cảm tình Đảng, học chính trị đầu khóa, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, cuộc thi Olympic các môn khoa học Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh; các phong trào hành động của Đoàn, Hội và hoạt động ngoại khóa... Bên cạnh những kết quả đạt được, nội dung, hình thức, phương tiện thông tin, tuyên truyền, GDLTCM cho SV các trường sư phạm hiện nay vẫn còn chưa đa dạng, phong phú. Trong bối cảnh những biến động lớn về chính trị - xã hội đang tác động không nhỏ đến SV; nhất là, những tác động tiêu cực từ mặt trái của nền kinh tế thị trường, sự suy thoái về đạo đức, lối

sống chạy theo lợi ích vật chất, sự phai nhạt lí tưởng cách mạng, thiếu bản lĩnh chính trị... đang diễn ra trong một bộ phận SV. Do đó, GDLTCTM cho SV nói chung và SV sư phạm nói riêng càng trở nên cần thiết và có ý nghĩa quan trọng hơn.

Bài báo này nhằm mục đích: Phân tích và làm rõ sự cần thiết, những vấn đề đặt ra và đề xuất biện pháp GDLTCTM cho sinh viên các trường sư phạm trong giai đoạn hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Sự cần thiết của việc GDLTCTM cho SV sư phạm

Thứ nhất, GDLTCTM giúp SV sư phạm hiểu rõ hơn về lịch sử đấu tranh của dân tộc, những hy sinh và cống hiến của các thế hệ đi trước. Điều này góp phần xây dựng tinh thần yêu nước và lòng tự hào dân tộc, tạo động lực cho SV sư phạm phấn đấu và cống hiến cho sự phát triển giáo dục đào tạo của đất nước.

Thứ hai, GDLTCTM góp phần hình thành ý thức chính trị và trách nhiệm xã hội cho SV sư phạm. SV sư phạm, với vai trò là những người sẽ truyền đạt tri thức và giá trị cho các thế hệ tương lai, cần phải có ý thức chính trị và trách nhiệm xã hội cao. GDLTCTM giúp họ nhận thức rõ ràng hơn về trách nhiệm này, từ đó truyền đạt lại cho người học những giá trị đúng đắn và tích cực.

Thứ ba, GDLTCTM cho SV các trường sư phạm góp phần phấn đấu vì mục tiêu lý tưởng của Đảng, Nhà nước và của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đó là xây dựng nước Việt Nam hòa bình, độc lập, dân chủ, giàu mạnh. Để làm được điều đó, SV sư phạm không chỉ có kiến thức chuyên môn, nắm vững nghiệp vụ mà còn phải giàu lòng yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội, có ý chí, khát vọng, hoài bão vươn lên. Trong thời đại mới, SV sư phạm phải đi đầu trên mặt trận khoa học công nghệ, có phẩm chất đạo đức trong sạch, lành mạnh, kiên quyết đấu tranh xóa bỏ tư tưởng bảo thủ, trì trệ, đấu tranh xoá bỏ những thói hư tật xấu. SV sư phạm phải ra sức gìn giữ truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc đồng thời biết chọn lọc tiếp thu tinh hoa văn hóa của nhân loại, biết hoà nhập nhưng không được hoà tan. SV sư phạm sau khi tốt nghiệp sẽ trở thành những giáo viên, những người trực tiếp giáo dục và ảnh hưởng đến thế hệ trẻ. Nếu được giáo dục lý tưởng cách mạng một cách đúng đắn, SV sư phạm sẽ có khả năng truyền đạt lại những giá trị này một cách hiệu quả, từ đó tạo nền tảng vững chắc cho các thế hệ trẻ của đất nước.

Thứ tư, GDLTCTM cho SV sư phạm góp phần ứng phó với các thách thức và biến động xã hội phức tạp hiện nay. Thông qua việc GDLTCTM, góp phần đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của SV.

2.2. Một số biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả GDLTCTM cho SV sư phạm trong giai đoạn hiện nay

Một là, cần nâng cao nhận thức đầy đủ, sâu sắc của các cấp ủy, từ chi bộ, đảng bộ, cán bộ, giảng viên, SV các trường sư phạm về GDLTCTM cho SV hiện nay. Sự nhận thức, quan tâm, tổ chức triển khai các chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước có vai trò quyết định cho việc thực hiện các hoạt động giáo dục lý tưởng cho SV các trường sư phạm. Yếu tố trước hết đó là vai trò của tổ chức Đảng đối với thanh niên, SV. Để làm được điều này, các cấp ủy cần chỉ đạo trực tiếp các bộ phận chuyên trách để kịp thời nắm bắt các vấn đề về lối sống, lập trường tư tưởng, ý thức chính trị của SV để có thể chỉ đạo và điều chỉnh. Trong các nhà trường sư phạm, cần phát huy vai trò của tổ chức Đảng, Đoàn Thanh niên trong tham gia xây dựng Đảng và đoàn kết tập thể SV; đội ngũ cán bộ đoàn cần tích cực tuyên truyền, triển khai và cụ thể hoá các phong trào của SV, nắm bắt tâm tư, tình cảm, lập trường chính trị của sinh viên, đặc biệt là những sinh viên chậm tiến, có những biểu hiện phai nhạt lí tưởng cách mạng, thiếu bản lĩnh chính trị.

Về phía người học, mỗi SV sư phạm cần nhận thức đúng vị trí, vai trò và sự cần thiết của GDLTCTM để tự rèn luyện và nâng cao bản lĩnh cách mạng của bản thân; tự rèn luyện, tu dưỡng, phát huy cao độ tính chủ động, khơi dậy khát vọng cống hiến của SV sư phạm để trở thành thế hệ GV vừa “hồng” vừa “chuyên”, có chất lượng cao, góp phần thực hiện thắng lợi sự nghiệp giáo dục và đào tạo và công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước.

Hai là, tiếp tục đổi mới nội dung GDLTCTM, đồng thời nâng cao chất lượng đội ngũ GV giảng dạy và tuyên truyền giáo dục lý tưởng cách mạng cho SV các trường sư phạm. Về nội dung GDLTCTM cho SV các trường sư phạm: Cần đẩy mạnh GDLTCTM cao đẹp để hình thành lối sống trong sạch, lành mạnh, đạo đức trong sáng phù hợp với các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc và thời đại; giáo dục lòng tự hào dân tộc; giáo dục ý thức tuân thủ pháp luật; gắn giáo dục lý luận chính trị với giáo dục hình thành nhân cách, đạo đức của người giáo viên tương lai... Nội dung GDLTCTM cho SV sư phạm cần được triển khai theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực, phát huy tính chủ động, tích cực của SV. Bên cạnh các nội dung trên, trong bối cảnh hiện nay, để nâng cao hiệu quả GDLTCTM cho SV sư phạm cần tập trung vào các nội dung như giáo dục về chủ nghĩa yêu nước, giáo dục nhận thức, niềm tin của SV sư phạm về bản chất cách mạng của Chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và sự lãnh đạo của Đảng trong công cuộc

đổi mới, hội nhập quốc tế; bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, biên giới quốc gia trên bộ, trên biển, trên không và trong không gian mạng,...

Để nâng cao hiệu quả GDLTCM cho SV, mỗi GV cần xác định rõ mục tiêu trong công tác của mình đó là cung cấp nhận thức đúng đắn về tính cách mạng và khoa học của hệ tư tưởng Mác – Lê nin; bồi dưỡng lý tưởng cộng sản chủ nghĩa, thế giới quan cách mạng và nhân sinh quan đúng đắn cho SV; tuyên truyền chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của nhà nước nhằm rèn luyện và nâng cao bản lĩnh chính trị, ý chí cách mạng của SV. Để truyền được niềm tin, lý tưởng cách mạng cho SV, bản thân mỗi GV phải có bản lĩnh chính trị vững vàng, hiểu biết sâu sắc và tin tưởng tuyệt đối vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội; nhận diện và tích cực đấu tranh chống những quan điểm sai trái, thù địch, xuyên tạc bản chất cách mạng của đường lối đổi mới của Đảng. Muốn SV tin và chuyển hóa kiến thức lý luận về chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh thành hành động thiết thực, GV phải là tấm gương về học tập, rèn luyện, đạo đức và có lý tưởng cách mạng. Mặt khác, người GV phải có trình độ hiểu biết về nội dung chuyên môn, có kỹ năng truyền đạt tốt, hiểu rõ những đặc điểm tâm lý và nắm bắt được tình hình tư tưởng trong SV mà mình đang giảng dạy. Trong quá trình giảng dạy các môn Lý luận chính trị, GV cần chú trọng tích hợp GDLTCM cho SV, lồng ghép các nội dung GDLTCM sao cho phù hợp với nội dung của bài, chương học. Bên cạnh đó, GV cần đa dạng trong hình thức tổ chức dạy học tích hợp GDLTCM để tạo sự hứng thú, nâng cao hiệu quả GDLTCM cho SV.

Ba là, đổi mới các phương pháp và hình thức GDLTCM cho SV các trường sư phạm. Để nâng cao hiệu quả GDLTCM cho SV, cần bám sát Chỉ thị số 42-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác GDLTCM cho SV, đổi mới cách thức phổ biến, học tập lý luận chính trị, chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước cho SV. Đa dạng hoá các phương pháp, hình thức, môi trường học tập nhằm nâng cao hiệu quả GDLTCM cho SV. Tăng cường các hoạt động ngoại khoá, trải nghiệm; đẩy mạnh các phong trào thi đua, các cuộc vận động của Đoàn – Hội tạo môi trường rèn luyện bản lĩnh chính trị và kỹ năng xã hội cho SV; tăng cường GDLTCM cho SV sư phạm gắn với các phong trào cách mạng, xung kích tình nguyện... Bên cạnh hình thức giáo dục truyền thống cần tăng cường xây dựng các video, đồ họa thông tin, hình ảnh thể hiện nội dung giáo

dục lý tưởng cách mạng cho SV...Nội dung, phương pháp và hình thức giáo dục, tuyên truyền cũng cần phải đổi mới, thời sự, cập nhật, chính xác, phù hợp với đối tượng SV sư phạm.

Thứ tư, tạo môi trường lành mạnh, tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, phương tiện, tài liệu, học liệu mở phục vụ công tác GDLTCM cho SV các trường sư phạm. Cần bổ sung tài liệu, sách tham khảo, xây dựng hệ thống học liệu mở... cho cán bộ, GV, SV để bổ sung các tri thức mới về các vấn đề mà giáo trình chưa cập nhật. Hiện nay, việc giảng dạy các môn Lý luận chính trị chủ yếu bám sát nội dung giáo trình chuẩn quốc gia. Điều này đảm bảo tính chuẩn hóa, chính xác về khoa học và thông tin trong quá trình giảng dạy. Tuy nhiên, để nâng cao hiệu quả giáo dục lý tưởng cách mạng thông qua các môn học này cần tăng cường thảo luận, tự nghiên cứu; lồng ghép trò chơi, tình huống nghiên cứu vào giảng dạy, SV cần có tài liệu tham khảo, tài liệu hỗ trợ tự học. GV trực tiếp giảng dạy môn học rất tích cực tìm tòi, sáng tạo, khai thác nhiều công cụ tìm kiếm tài liệu và hướng dẫn sinh viên tra cứu. Tuy nhiên, do đặc thù của môn học cần đảm bảo thông tin chính thống, chuẩn mực về chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước nên các GV còn e ngại về nguồn thông tin cung cấp cho SV. Vì vậy, các nhà trường sư phạm cần chú trọng bổ sung, biên soạn các tài liệu tham khảo, cung cấp thông tin chính thống về tình hình kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội trong và ngoài nước, đặc biệt là thông tin về những vấn đề nổi cộm đang được xã hội quan tâm có ý nghĩa quan trọng góp phần nâng cao hiệu quả GDLTCM cho SV

Lời cảm ơn: Bài báo là sản phẩm của đề tài “Nghiên cứu đề xuất biện pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội”, mã số: SPHN22-27.

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc XIII, Tập 1*, NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.168.

2. Thủ tướng Chính phủ (2021), Quyết định số 1895/QĐ-TTg ngày 11/11/2021 về Chương trình “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng giai đoạn 2021 – 2030”.

3. Hồ Chí Minh (1995), *Toàn tập, tập 12*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

4. C.Mác, Ph. Ăngghen, V.Lênin, J.Stalin (1967), *Bản về Chủ nghĩa anh hùng cách mạng*, Nxb Sự Thật, Hà Nội, Tr 262.